

مرجع کامل میکروکنترلرهای

ARM

به زبان C سری

(Cortex-M3) Edition

تألیف:

محمد خوش باطن

نیاز دانش

۱۳۹۲

عنوان و نام پدیدآور	خوش باطن، محمد، ۱۳۶۷ : مرجع کامل میکروکنترلرهای Arm به زبان C سری LPC17XX ... / تالیف محمد خوش باطن .
مشخصات نشر	تهران، نیاز دانش، ۱۳۹۲
مشخصات ظاهری	۲۵۶ ص، مصور، جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۴۸۱-۵۳-۱
وضیعت فهرستنويسي	فیپا.
موضوع	کنترل کننده های برنامه پذیر
موضوع	میکروکنترلرهای
موضوع	میکروکنترلرهای - برنامه نویسی
موضوع	سی (زبان برنامه نویسی کامپیوترها)
موضوع	میکروکنترلر آر. آم
رد بندی کنگره	TJ۲۲۳ / ۹۶۹
رد بندی دیوبی	۶۲۹/۸۹۵
شماره کتابشناسی ملی	۲۲۹۷۴۵۳

نام کتاب	مرجع کامل میکروکنترلرهای ARM به زبان C سری
مؤلف	محمد خوش باطن
مدیر اجرایی - ناظر بر چاپ	حمیدرضا شیرازی - محمد شمس
طراح جلد	کیانا آرین
ناشر	نیاز دانش
صفحه آرا	واحد تولید انتشارات نیازدانش
لیتوگرافی / چاپ	گنجینه
نوبت چاپ	اول - ۱۳۹۲
شماره گان	۶۰
قیمت	۱۴۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۸۱-۵۳-۱ ISBN: 978-600-6481-53-1

هرگونه چاپ و تکثیر (اعم از زیراکس، بازنویسی، ضبط کامپیوتري و تهیی CD) از محتویات این اثر بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع است، متخلفان به موجب بند ۵ از ماده ۳ قانون حمایت از مؤلفان، مصنفات و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

تماس با انتشارات: ۰۹۱۲۷۰۷۳۹۳۵ - ۰۶۶۴۷۸۱۰۶ - ۰۹۱۲۷۰۷۳۹۳۵

www.Niaze-Danesh.com

مشاوره جهت نشر: ۰۹۱۲ - ۲۱۰۶۷۰۹

تقدیم به

پدر و مادر عزیزم
و همسر محربانم

پیشگفتار

پیشرفت هر کشوری در گرو کسب و بومی‌سازی دانش و فن‌آوری و استفاده از آن دو در تولید و افزایش سرمایه ملی می‌باشد.

جای بسی مسربت است که امروز به نقطه‌ای از دانش و فن‌آوری رسیده‌ایم که متخصصان این مرز و بوم توانایی تألیف کتب مناسب به زبان زیبای فارسی را دارا می‌باشند تا عموم دانش‌پژوهان به راحتی بتوانند از این کتب استفاده نموده و دانش خود را در خدمت پیشرفت و افزایش تولید ناخالص ملی قرار دهند.

کتاب حاضر توسط آقای مهندس خوش‌باطن، که خود از کارشناسان متبحر در این حوزه می‌باشد، تألیف گردیده و نمونه‌ای از تلاش در جهت بومی‌سازی فن‌آوری و آماده‌سازی آن برای استفاده‌ی متخصصان این حوزه می‌باشد که امید است منشأ خیر و برکت برای ایران اسلامی باشد.

دکتر رضا فاطمی مفرد

عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی

مالک اشترا

سپاسگزاری

- ◎ از همسرم سرکار خانم مهندس نوروزی که حقیقتاً بدون همراهی ایشان نگارش این کتاب میسر نبود، تشکر می‌نمایم.
- ◎ از جناب آقای دکتر رضا فاطمی مفرد که در حین فعالیت‌های فشرده‌ی علمی و مدیریتی خود، اینجانب را مورد لطف قرار دادند صمیمانه تقدیر می‌نمایم.
- ◎ از آقای مهندس امیرعلی بلورچیان، مدیر محترم سایت ECA نیز که با همکاری خود، اینجانب را یاری نمودند، قدردانی می‌نمایم.
- ◎ از مدیریت محترم انتشارات نیاز دانش، جناب آقای شیرازی که با همکاری و بردباری خود شرایط مساعدی را فراهم نمودند، صمیمانه سپاسگزاری می‌نمایم.

با تمام تلاشی که صورت گرفته تا اشکالات احتمالی کتاب به حداقل برسد؛ اما به هیچ عنوان کتاب خالی از اشکال نیست. امید است دانش پژوهان و اساتید محترم اینجانب را از انتقادات و نظرات خود جهت ارائه کاری بهتر بهره‌مند سازند. لطفاً نظرات خود را به آدرس الکترونیکی مولف ارسال کنید. در عنوان کلمه [ARM-KHOSH BATEN] را قید کنید.

آدرس الکترونیکی مولف :
m_khoshbaten@yahoo.com

محمد خوش باطن
بهار ۱۳۹۲

مقدمه

در حال حاضر پردازنده‌های ARM رایج‌ترین پردازنده‌های ۳۲ بیتی هستند که با سرعت پردازشی از چند ده تا چند صد مگاهرتز در موارد بسیاری مورد استفاده قرار می‌گیرند.

اما خصوصیاتی که باعث رواج هر چه بیش‌تر این نوع میکروکنترلرهای گردیده است، قدرت پردازش بالا، ابعاد کوچک، مصرف توان پایین، قابلیت اطمینان بالا و در عین حال قیمت مناسب آن می‌باشد. از طرفی توسعه‌دهندگان ARM، با ایجاد بلوک‌های دیگری از قبیل CAN، I2C، I2S، Ethernet، USB و ... در کنار پردازنده‌ی ARM، امکان اتصال این میکروکنترلرهای سری LPC23XX و سری LPC24XX ساخت شرکت (NXP(PHILIPS) به 72MHz رسیده و در سری LPC17XX ساخت همین شرکت که با هسته Cortex-M3 ارائه گردیده است، به 120MHz می‌رسد.

با توجه به امتیازات ذکر شده از میکروکنترلرهای ARM و امتیازات آشکار آن در ساخت و توسعه سیستم‌های پیشرفته، بر آن شدیم تا مفاهیم اساسی مرتبط با این تراشه و نحوه برنامه‌نویسی آن‌ها را ابتدا در قالب مثال‌ها و سپس در خلال پژوهش‌های ارائه شده، با ارائه سخت افزار و برنامه‌های مورد نیاز، بررسی نماییم.

در فصل اول، معماری پردازنده‌های ARM مورد بررسی قرار می‌گیرد. یکی از قوی‌ترین کامپایلرهای موجود که به راحتی در دسترس می‌باشد، کامپایلر Keil است. به همین دلیل فصل دوم را به معرفی محیط Keil اختصاص دادیم.

در فصل سوم نیز به دلیل لزوم ساخت پروگرام برای برنامه‌ریزی تراشه‌ها، نحوه ساخت پروگرامر j-link و انواع دیگر آن آموزش داده می‌شود.

برای برنامه‌نویسی در محیط Keil لازم است با دستورات آن آشنا شویم. فصل چهارم به معرفی دستورات این محیط پرداخته است.

فصل‌های پنجم، ششم و هفتم نیز به معرفی نحوه پیکربندی اولیه و استفاده از امکانات جانبی میکروکنترلرهای ARM پرداخته شده است.

و در نهایت چند پژوهه عملی نیز برای ایجاد مهارت بیش‌تر در کار با میکرووهای ARM در قسمت آخر آورده شده است.

البته در تمامی بخش‌ها مثال‌هایی جهت آشنایی بیش‌تر با مباحث مطرح شده است.

نحوه مطالعه کتاب

هر چند خوانندگان این کتاب از فرهیختگان اهل مطالعه می‌باشند، اما نباید از این نکته نیز غافل ماند که هر وسیله‌ای نیازمند «دفترچه راهنمای» می‌باشد و از نظر مؤلف، کتاب هم از این قاعده مستثنა نیست. زیرا این کتاب بر اساس پیش فرض‌های مؤلف نگارش شده است.

ممکن است در نگاه اول با انبوهی از جداول و دستورات مواجه شوید که شاید به نظر کمی گنگ و گیج‌کننده باشد. اما از هیچ کدام از آن‌ها نترسید؛ زیرا به تدریج با مثال و توضیحات تشریح می‌شوند. سعی نکنید در یک یا چند روز تمام کتاب را از صفر تا صد مطالعه کنید و بخواهید آن‌ها را حفظ نمایید. بلکه بهترین راه برای یادگیری، تمرین عملی مثال‌های کتاب با استفاده از نرم‌افزار و حتی سخت افزار می‌باشد. شما در این حالت کار با رجیسترها و نحوه‌ی برنامه‌نویسی را می‌آموزید و سپس سعی کنید با نوشتن مثال‌های جدید، قدرت مانور خود را در کار با رجیسترها افزایش دهید.

به یاد داشته باشید که حفظ کردن به شما کمکی نمی‌کند. مغز شما برای تحلیل اطلاعات و استفاده یا ایجاد ترکیبات جدید از داده‌ها ساخته شده است. حفظ کردن فقط سرعت شما را در رسیدن به نتیجه افزایش می‌دهد. پس اگر برای بار اول این کتاب را مطالعه می‌کنید، ذهنتان را با جداول و اطلاعات زیاد خسته نکنید. در این مرحله شما فقط باید ببینید که چه چیزهایی وجود دارد. هنگام طراحی پروژه‌ها، مغزتان شما را در پیدا کردن مطالب راهنمایی می‌کند.

پیشنهاد مؤلف جهت مطالعه‌ی مؤثر کتاب و یادگیری بیش‌تر بدین شرح است:

فصل اول : این فصل را در ابتدای فقط مورخ کنید. لازم نیست اطلاعات را در این مرحله حفظ کنید. ممکن است برخی مطالب آشنا باشند، ولی در غیر این صورت در بخش‌های مربوطه تبیین شده‌اند. در ادامه نیز با مشخصات تراشه‌ها آشنا می‌شوید.

فصل دوم : سعی کنید هنگام مطالعه‌ی این فصل، کامپیوتربان روش‌ن باشد و همگام با مطالعه‌ی کتاب، عمل‌آن‌ها را ببینید.

فصل سوم : این قسمت را برای کسانی که دوست دارند همه چیز را خودشان تجربه کنند قرار داده‌ایم. در صورتی که می‌خواهید حرفه‌ای کار کنید، باید از پروگرامرهای J-Link استفاده کنید (در سایت‌های فروش اینترنتی موجود می‌باشد). در غیر اینصورت از بردهای توسعه استفاده کنید که دارای پروگرامر بوت-لودر (Boot Loader) باشند.

فصل چهارم : شاید مطالعه‌ی این فصل، یکی از خاطره انگیزترین زمان‌ها باشد. زیرا بیش‌تر مطالب این فصل برای شما آشنا می‌باشند. در هر صورت مشکلی با این فصل نخواهید داشت.

فصل پنجم : این فصل زیاد مشکل نیست. برای یادگیری بهتر، ابتدای مثال‌ها را ببینید و آن‌ها را در Keil بنویسید. اینجا فقط به ترتیب دستورات دقت کنید. حال، مطالب و رجیسترها را مطالعه نمایید. هر رجیستری را که می‌خوانید، به جایگاه و مقدارش در مثالی که وجود دارد دقت نمایید و ببینید از کدام بیت‌ها استفاده شده است. این کار را تا پایان مطالعه‌ی تمام رجیسترها ادامه دهید. سعی کنید در ترتیب و یا مقادیر رجیسترها تغییر ایجاد کنید و نتیجه را عمل‌آمشاهده نمایید.

در این زمان مثالی برای خودتان طرح کنید و به حل آن با استفاده از مثال کتاب بپردازید.

فصل ششم : قبل از مطالعه‌ی این فصل لازم است تا با مفهوم وقفه‌ها آشنا باشید. در این فصل ابتدا سعی کنید به فلسفه‌ی نام‌گذاری وقفه‌ی Cortex-M3 به نام NVIC پی ببرید. پس از آن به دنبال درک مفهوم وقفه‌ی مُعوّق (به تعویق افتاده) باشید. شما باید با این موضوع که چگونه یک خصوصیت با یک رجیستر فعال می‌شود، اما باید با یک رجیستر دیگر غیر فعال شود، آشنا شوید. به مثال توجه کنید و مراحل مطالعه‌ی فصل پنجم را بپیمایید.

فصل هفتم : از نظر مؤلف، یادگیری این فصل با تمرین عملی و با توجه به روش مطالعه‌ی فصل پنجم میسر است. برای خود تمرین طرح کنید و در صورت امکان مدار مورد نظرتان را ببندید و عیناً نتیجه را مشاهده کنید. شاید شبیه‌سازی به اندازه‌ی تمرین عملی مؤثر نباشد و با بعضی از اشکالات آشنا نشوید. به هر حال : «کاچی بِه از هیچی!»

در این قسمت اگر مطلبی را کاملاً متوجه نشیدید، می‌توانید به پروژه‌های عملی که شامل چند پروژه متنوع و کاربردی می‌باشد رجوع کنید.

هم‌چنان سعی شده تا دستورات مربوط به دسترسی بیش‌تر رجیسترها بیان شود. بنابراین نگران استفاده از رجیسترها نباشید. این دستورات بسیار به شما کمک خواهد کرد.

به این نکته ایمان بیاورید که اگر زکات علم را (که نشر آن است) بدھید، به علم خودتان نیز افزوده می‌شود.

نگارنده این کتاب مشتاقانه پذیرای تجربیات و پیشنهادات شما می‌باشد.

پل ارتباطی : m_khoshbaten@yahoo.com

لازم به ذکر است که مثال‌های کتاب با استفاده از بورد آموزشی سایت ECA آزمایش و به نتیجه رسیده است. علاقه مندان می‌توانند جهت فرآگیری هر چه بهتر مطالب ذکر شده و دریافت پاسخ سوالات خود، با مراجعه به فروم‌های سایت www.eca.ir، سوالات خود را مطرح و نکات مبهم را برطرف نمایند.

المان‌های قراردادی

Symbol	Comment
R	Read Only
W	Write Only
R/W	Read/Write
Default Value	مقداری که پس از ریست شدن تراشه، در رجیستر قرار می‌گیرد.
MHz	Mega Hertz
MIPS	Mega Instruction Per Second
RISC	Reduced Instruction Set Computer

فهرست مطالب

٤٠	حذف ماکروی تعریف شده	٤-١-٤
٤٠	اعداد، متغیرها و اشاره‌گرها	٢-٤
٤١	Keil	١-٢-٤
٤٢	متغیرهای عمومی و محلی	٢-٢-٤
٤٥	اشاره‌گرها (Pointers)	٣-٢-٤
٤٧	فراخوانی با ارجاع	٤-٢-٤
٤٧	تعریف ثوابت	٥-٢-٤
٤٨	عملگرها	٣-٤
٤٨	عملگرهای بگانی	١-٣-٤
٤٨	عملگرهای حسابی	٢-٣-٤
٤٩	عملگرهای مقایسه‌ای	٣-٣-٤
٤٩	عملگرهای بیتی	٤-٣-٤
٤٩	عملگرهای منطقی	٥-٣-٤
٥٠	عملگرهای انتسابی یا ترکیبی	٦-٣-٤
٥٠	عملگر؟	٧-٣-٤
٥٠	sizeof	٨-٣-٤
٥١	دستورهای کنترلی و شرطی	٤-٤
٥١	if-else	١-٤-٤
٥٢	while()	٢-٤-٤
٥٣	حلقه شرطی	٣-٤-٤
٥٣	do-while()	٤-٤-٤
٥٤	for()	٥-٤-٤
٥٤	goto	٥-٤-٤
٥٤	break	٦-٤-٤
٥٤	switch()	٧-٤-٤
٥٥	continue	٨-٤-٤
٥٦	ایجاد تأخیر در برنامه	٥-٤
٥٧	زیر برنامه (تابع)	٦-٤
٥٨	ایجاد کتابخانه	٧-٤
٥٨	دستورات پیش پردازندۀ شرطی	٨-٤
٦٠	توابع ریاضی	٩-٤
٦١	acos	١-٩-٤
٦١	asin	٢-٩-٤
٦١	atan	٣-٩-٤
٦١	atan2	٤-٩-٤
٦١	cos	٥-٩-٤
٦٢	sin	٦-٩-٤
٦٢	tan	٧-٩-٤
٦٢	cosh	٨-٩-٤
٦٢	sinh	٩-٩-٤
٦٢	exp	١١-٩-٤

٥	مقدمه
٦	نحوه مطالعه کتاب
٧	المان‌های قراردادی

١١	فصل ۱ آشنایی با پردازنده‌های ARM
١١	۱-۱ نسل‌های مختلف پردازنده ARM
١٣	۲-۱ معماری ARM
١٤	۳-۱-۱ رجیسترها خاص
١٤	۴-۱ بیت‌های رجیستر APSR
١٥	۵-۱ بیت‌های رجیستر EPSR
١٥	۶-۱ رجیستر PRIMASK
١٥	۷-۱ رجیستر FAULTMASK
١٥	۸-۱ رجیستر BASEPRI
١٥	۹-۱ رجیستر IPSR
١٦	۱۰-۱ بیت‌های رجیستر CONTROL
١٧	۱۱-۱ رجیستر LPC1763/64/65/66/67/68/69

٢١	فصل ۲ محیط برنامه‌نویسی Keil uVision
٢٢	۱-۲ نحوه ایجاد یک پروژه
٢٣	۲-۲ برای مطالعه
٢٦	۳-۲ معرفی محیط شبیه‌سازی
٢٩	۴-۲ مشاهده مقدار رجیسترها تراشه و متغیرها
٣٠	۵-۲ نحوه استفاده از نرم‌افزار H-Convertor

٣١	فصل ۳ ساخت پروگرامر
٣١	۱-۳ انواع پروگرامر ARM
٣٣	۲-۳ دیباگر (Debugger) و پروگرامر wiggler
٣٦	۳-۳ پروگرامر j-link

٣٧	فصل ۴ دستورات و توابع محیط برنامه‌نویسی Keil
٣٧	۱-۴ بدنی یک برنامه در محیط Keil
٣٨	۲-۱-۴ توضیحات (comments)
٣٩	۳-۱-۴ دستورات #include
٤٠	۴-۱-۴ تعریف ماکرو با استفاده از #define

فهرست مطالب

فصل ۷ آشنایی با امکانات جانبی تراشه‌های LPC	۶۲	log ۱۲-۹-۴
۱۲۷ پورت‌های ورودی/خروجی (GPIO)	۶۳	pow ۱۳-۹-۴
۱۳۴ رجیسترها و قفل GPIO	۶۳	sqrt ۱۴-۹-۴
۱۴۲ مبدل آنالوگ به دیجیتال (ADC)	۶۳	۱۰ حفاظت از برنامه (قفل کردن برنامه)
۱۴۲ مراحل پیکربندی ADC	۶۴	۱۱ چند نکته برنامه نویسی
۱۴۳ رجیسترها بلوك ADC		
۱۵۰ مبدل دیجیتال به آنالوگ (DAC)	۶۵	فصل ۵ کنترل توان و کلاک در تراشه‌های LPC
۱۵۰ مراحل پیکربندی DAC	۶۵	۱-۵ معماری میکروکنترلهای LPC
۱۵۰ رجیسترها بلوك DAC	۶۵	۱-۱-۵ بس‌های داخلی تراشه
۱۵۳ بلوک ارتباط سریال (UART)	۶۵	Bus Matrix ۲-۱-۵
۱۵۳ مراحل پیکربندی UART	۶۷	۳-۱-۵ نقشه‌ی حافظه
۱۵۴ رجیسترها بلوك UART	۷۱	۲-۵ عملکرد تراشه پس از Reset
۱۶۴ تایمیرها	۷۲	۱-۲-۵ تعیین منبع ریست
۱۶۵ مراحل پیکربندی تایمیرها	۷۲	۳-۵ تعیین کلاک سیستم و رجیسترها CLKSRCSEL
۱۶۶ رجیسترها بلوك Timer	۷۲	و SCS
۱۷۴ WATCHDOG تایمیر	۷۴	۱-۳-۵ بلوک PLL0
۱۷۴ رجیسترها بلوك WATCHDOG	۷۷	۲-۳-۵ تنظیم کلاک CPU و ادوات جانبی
۱۷۷ PWM بلوک	۸۱	۳-۳-۵ ۳-۳-۵ مراحل تنظیم PLL0
۱۷۸ مراحل پیکربندی PWM	۸۵	۴-۳-۵ بلوک PLL1
۱۸۰ رجیسترها بلوك PWM	۸۶	۴-۵ کنترل توان (Power Control)
۱۸۷ RTC بلوک	۸۸	۱-۴-۵ ویژگی Sleep On Exit
۱۸۹ رجیسترها بلوك RTC	۹۲	۲-۴-۵ WIC
۱۹۵ SPI بلوک	۹۴	۵-۵ ریست نرمافزاری یا کنترل Self-Reset
۱۹۵ مراحل پیکربندی SPI	۹۶	۶-۵ انتقال کلاک داخلی روی پایه‌ی خروجی
۱۹۶ SPI رجیسترها بلوك	۹۷	۷-۵ واحد حافظت حافظه
۱۹۹ I ² C ارتباط سریال	۹۷	۸-۵ پیکربندی جادویی در keil
۲۰۱ I ² C رجیسترها بلوك		
۲۰۳ انتقال دیتا از Slave به Master	۹۹	فصل ۶ کنترل کننده وقفه‌ی برداری تودر تو
۲۰۳ ارسال در حالت Master	۹۹	۱-۶ برای مطالعه
۲۰۴ دریافت در حالت Master	۹۹	۲-۶ ورودی‌های وقفه و نحوه به تعویق افتادن وقفه‌ها
۲۱۳ ورودی‌های وقفه خارجی	۱۰۰	۳-۶ جدول‌های بردار (Vector Tables)
۲۱۳ رجیسترها وقفه خارجی	۱۰۰	۴-۶ رجیسترها مورد نیاز در تنظیم وقفه
۲۱۶ DMA	۱۰۴	۱-۴-۶ ISER, ICER
۲۲۱ تایمیر تولید وقفه تکرار شونده (RIT)	۱۰۴	۲-۴-۶ ISPR, ICPR
۲۲۴ CAN بلوک	۱۱۰	۳-۴-۶ IABR
۲۲۵ بلوک‌های دیگر	۱۱۱	۴-۴-۶ رجیسترها تعیین سطح اولویت
فصل ۸ پروژه‌های عملی	۱۱۴	۵-۴-۶ رجیستر تریگر نرمافزاری وقفه: STIR
۲۲۷ کنترل LED توسط پیکر کلید	۱۱۵	۵-۶ روش تنظیم یک وقفه
۲۲۹ اسکن کی پد با استفاده از وقفه خارجی	۱۱۶	۶-۶ روال سرویس وقفه ISR
۲۳۰ نمایش دما روی LCD با سنسور دمای LM35	۱۱۷	۷-۶ تغییر جدول بردار وقفه
۲۳۲ کنترل موتور DC توسط بلوک PWM و آی سی L298	۱۱۸	۸-۶ وقفه‌های نرمافزاری
۲۳۴ کنترل موتور پله‌ای	۱۲۱	۹-۶ برای مطالعه
۲۳۷ مولد موج دندان ارمای و مثلثی توسط بلوک DAC	۱۲۱	۱۰-۶ مثال کامل از راهاندازی وقفه تایمیر شماره دو
۲۳۹	۱۲۲	۱۱-۶ دسترسی به رجیسترها توسط آدرس
	۱۲۴	۱۲-۶ تابع درونی
	۱۲۵	CMSIS ۱۳-۶
	۱۲۶	۱-۱۳-۶ مزایای CMSIS